

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
29

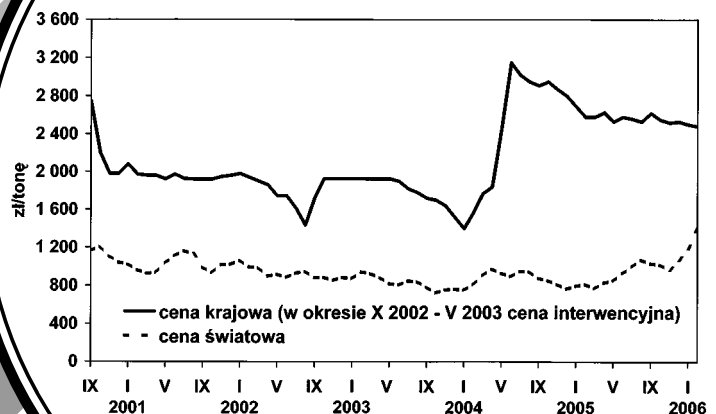
RYNEK CUKRU

stan i perspektywy

ISSN 1231-2630

ANALIZY RYNKOWE

Światowe i krajowe ceny cukru białego
w latach 2000-2006

CZERWIEC 2006

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Sytuacja na rynku światowym – *Z. Smoleński*
- III. Regulacja rynku cukru w Unii Europejskiej – *Ł. Chudoba*
- IV. Produkcja buraków cukrowych – *Ł. Chudoba*
- V. Stan przemysłu cukrowniczego – *Ł. Chudoba*
- VI. Zużycie cukru – *Z. Smoleński, P. Szajner*
- VII. Handel wewnętrzny – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
- VIII. Handel zagraniczny – *P. Szajner*
- IX. Interwencja na rynku cukru – *M. Mieczkowski*
- X. Inne środki słodzące – *P. Szajner*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-75-53

dr Łucja Chudoba

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-415

mgr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-719

mgr inż. Martyn Mieczkowski

• ARR • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 661-74-39

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-440

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 23.05.2006 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w grudniu 2006 r.

REASUMPCJA

W 2005 r. trwał proces restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego. W kampanii 2005/06 przerób buraków na cukier prowadziło 40 cukrowni, rok wcześniej 43, a przed dwoma laty 57. W sferze surowcowej kontynuowano koncentrację produkcji. Liczba plantatorów buraków cukrowych zmniejszyła się do 70,7 tysięcy z 77,9 tysięcy w 2004 r. i 85,9 tysięcy w 2003 r. Przeciętna powierzchnia plantacji wzrosła w 2005 r. do 4,05 ha, wobec 3,75 ha w 2004 r. i 3,33 ha w 2003 r.

W 2005 r. powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 286 tys. ha i była mniejsza o 2,1% niż w 2004 r. oraz o 14,1% mniejsza niż przed pięciu laty, w 2000 r. Plony buraków cukrowych spadły do 410 dt/ha z 427 dt/ha w 2004 r., lecz były zbliżone do średnich z pięciolecia 2000–2004. Dzięki rekordowo wysokiej zawartości cukru (19,06%) z ok. 11,7 mln t buraków cukrowych przemysł cukrowniczy wyprodukował 2,07 mln t cukru białego, o 3,4% więcej niż rok wcześniej oraz o 8,7% więcej niż w ostatnich pięciu latach.

Minimalne ceny skupu buraków cukrowych A i B w 2005 r., podobnie jak w 2004 r., były analogiczne jak w pozostałych krajach Unii Europejskiej, natomiast ceny skupu buraków C pozostawały cenami umownymi.

Średnia cena skupu buraków cukrowych w 2005 r. wyniosła 175,30 zł/t i była o 41% wyższa od ceny z 2003 r., tj. ostatniego roku przed integracją Polski z Unią Europejską.

Wysoki poziom cen skupu surowca oraz spadek a następnie stabilizacja cen zbytu cukru przyczyniły się do pogorszenia wyników ekonomiczno-finansowych przemysłu cukrowniczego. W 2005 r. strata netto wyniosła 0,33% przychodów, podczas gdy rok wcześniej zysk netto stanowił 10,69%.

Po akcesji krajowe zużycie cukru zwiększyło się na skutek wzrostu produkcji wyrobów zawierających cukier, zarówno na zaopatrzenie rynku krajowego jak i Wspólnoty, z ok. 1600 tys. t w roku gospodarczym 2003/04 do 1615 tys. t w 2004/05 i przewidywanych 1640 tys. t w roku bieżącym 2005/06. Równocześnie następuje stopniowe, nieznaczne ograniczanie konsumpcji cukru w gospodarstwach domowych i zakładach żywienia zbiorowego, zastępowane rosnącym spożyciem wyrobów zawierających cukier, oferowanych przez przemysł spożywczy.

Znaczący wzrost produkcji wyrobów zawierających cukier stymulowany jest przede wszystkim przez popyt importowy, głównie krajów

Wspólnoty Europejskiej. W 2005 r. wzrosły obroty handlu zagranicznego produktami spożywczymi zawierającymi cukier: po stronie eksportu o ok. 16% do poziomu 588 mln EUR, a po stronie importu o ok. 60% do ok. 344 mln EUR. Dodatkowo saldo obrotów zmalało o 17% do 244,6 mln EUR.

W sezonie 2004/05, od 1 lipca do 30 czerwca, eksportowano 605 tys. t cukru, a w sezonie bieżącym wywóz prawdopodobnie wzrośnie do 660 tys. t. Natomiast import utrzyma się na niskim poziomie ok. 40 tys. t. W 2005 r. najwięcej cukru eksportowano do krajów WNP i Europy Środkowo-Wschodniej – ok. 379 tys. t. Równocześnie do krajów Wspólnego Rynku sprzedano ok. 114 tys. t.

Wobec bardzo wysokiej produkcji w minionej kampanii, w 2006 r. eksport cukru utrzyma się na wysokim poziomie, szczególnie duży będzie udział cukru C.

Krajowy bilans cukru (tab. 1) wskazuje, że w ostatnich latach systematycznie maleją zapasy końcowe cukru (w tym m.in. zapasy interwencyjne ARR), co przyczynia się do stopniowej stabilizacji cen na rynku krajowym na poziomie zbliżonym do ceny interwencyjnej 631,9 EUR/t, tj. 2488 zł/t.

Tabela 1

Bilans cukru w tys. ton

Wyszczególnienie	Lata gospodarcze I VII - 30 VI			
	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06 przewidywania
Zapasy początkowe a)	661	791	804	639
Produkcja	2030	1949	2002	2072
Import	85	45	53	41
Zużycie krajowe	1590	1600	1615	1640
Zmiana stanu rezerw b)	+13	+13	-	-
Eksport	408	394	605	654
Zapasy końcowe a)	791	804	639	458

a) Zapasy u producentów i w handlu.

b) (+) zwiększenie podaży na rynku, (-) zmniejszenie podaży na rynku.

Źródło: Dane GUS, CIHZ, MF oraz szacunek IERiGŻ-PIB.

Administrowaniem mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej na rynku cukru i miodu zajmuje się Agencja Rynku Rolnego. Pobiera opłaty cukrowe, w tym – opłaty produkcyjne z tytułu wytwarzania cukru i izoglukozy, opłaty sankcyjne z tytułu wprowadzenia cukru przeniesionego na rynek wewnętrzny a także za niedokonanie terminowego wywozu cukru C oraz izoglukozy C. Ponadto ARR realizuje dopłaty do cukru wykorzystywanego w przemyśle chemicznym, nadzoruje handel zagraniczny cukrem i izoglukozą oraz wspiera pszczelarstwo.

W skali światowej obserwuje się ograniczanie zasobów cukru w krajach nadwyżkowych oraz wzrost nie-

doborów w krajach importerach, co znajduje wyraz we wzroście cen tego podstawowego środka słodzącego na rynku międzynarodowym. Ceny cukru białego wzrosły z 250–280 USD/t w pierwszej połowie 2005 r. do 380–450 USD/t w pierwszym kwartale br. i nadal rosą. Podobnie ceny cukru surowego wzrosły odpowiednio z ok. 230 USD/t do ok. 400 USD/t.

Od roku gospodarczego 2006/07 w Unii Europejskiej wdrażane będą nowe zasady regulacji rynku cukru. W ciągu trzech lat obniżone zostaną ceny cukru i buraków cukrowych. Eksport cukru pozakwotowego (dotychczasowy cukier C) decyzją Światowej Organizacji Handlu uznano za niedo-

zwolony. Ponadto na rok 2006/07 Komisja Europejska obniżyła o 13,7% kwotę produkcji cukru dla 25 krajów UE, w tym o 10,4% – dla Polski.

Stosownie do tych decyzji powierzchnię zasiewów buraków cukrowych w Polsce zmniejszono z 286 tys. ha w 2005 r. do 240 tys. ha w 2006 r. Jeżeli plony buraków cukrowych oraz wydajność cukru z buraków będą zbliżone do przeciętnych z trzech ostatnich lat, to produkcja cukru w kampanii 2006/07 wyniesie ok. 1700 tys. t. Jest to ilość o ok. 200 tys. t wyższa od kwoty produkcji cukru, ustalonej dla Polski przez Komisję Europejską w wysokości 1498 tys. t (po redukcji).

SUMMARY

Polish sugar industry in 2005 was still subject to restructuring process. In the 2005/06 campaign sugar beet processing was conducted by 40 sugar plants (43 a year ago and 57 two years ago). The raw material basis was subject to concentration process. The number of sugar beet producers declined from totalled 70,7 thousand versus 77,9 and 85,9 thousand respectively in 2004 and 2003. Average size of plantation increased to 4,05 ha versus 3,75 and 3,33 ha in respective years.

In 2005 sugar beet area totalled 286 thousand ha, which was 2,1% down from 2004 and 14,1% lower than in 2000. Sugar beet yield declined to 410 dt/ha (427 dt/ha on 2004) but still was close to the average for 2000–2004. Reflecting a record sugar yield (19,06%) sugar production out of 11,7 million tons of sugar beet totalled 2,07 million tons, which was 3,4% up on 2004 and 8,7% up on the five year average.

Minimum procurement prices of sugar beet within the quotas A and B were close the prices observed in other member countries, while the prices of sugar beet within the quota C varied across the EU. Average procurement price in 2005 amounted to 175,3 PLN/t and was 41% higher than in 2003 (prior the enlargement).

Growing prices of raw material overlapped with the decline of sugar

prices at factory gate, which led to deterioration in economic performance and financial standing of the sugar industry. In 2005 net loss amounted to 0,33% of total revenue while a year ago the sector generated profits of 10,69% of the revenue.

After the accession domestic use of sugar increased which reflected growing production of products containing sugar manufactured as well for the domestic as for the Community market (from 1600 thousand tons in 2003/04 and 1615 thousand tons in 2004/05 to 1640 thousand tons in 2005/06). At the same time sugar consumption at the household level and catering declined in favour of the products containing sugar.

Such significant increase in the production of the products containing sugar results from growing foreign demand, in particular in the EU. In 2005 Polish exports of these products increased by 16% to EUR 588 million, while exports grew by 60% to EUR 344 million. Therefore the positive balance of trade declined by 17% to EUR 244,6 million.

In the season 2004/05 (Jul–Jun) sugar exports totalled 605 thousand tons and in the current season is estimated to increase to 660 thousand tons. Sugar import is expected still insignificant at 40 thousand tons. In 2005 the bulk of sugar was exported

to CIS and CEEC countries (379 thousand tons). At the same time sugar exports to the EU amounted to about 114 thousand tons.

Having exceptionally high production in the previous sugar campaign sugar exports are expected to keep high level with a large share of the quota C sugar.

The domestic balance sheet of sugar (see Tab.1) shows a regular decline of carry over stocks (including intervention stocks), which leads gradual stabilisation of prices at the level corresponding the intervention price (PLN 2488 or EUR 631,9 per tone).

The Agricultural Market Agency (AMA) is responsible for administration of the CAP mechanisms on the market of sugar and honey (collection of sugar fees including production charges on sugar and isoglucose, various penalty charges, subsidies to non-food use of sugar, supervision over foreign trade in sugar and isoglucose, support to beekeeping).

An erosion of stocks is observed in exporting countries, which goes along with growing deficit in importing countries. In result sugar prices on the world market are peaking up. The prices of white sugar increased from 250–280 USD/t in the first half of 2005 to 380–450 USD/t in the first quarter of 2006 and keep growing further.

Table 1

Sugar balance sheet ('000 t)

Item	2002/03 (JUL/JUN)	2003/04 (JUL/JUN)	2004/05 (JUL/JUN)	2005/06 (JUL/JUN) forecast
Beginning stocks a)	661	791	804	639
Production	2030	1949	2002	2072
Import	85	45	53	41
Domestic use	1590	1600	1615	1640
Changes in stocks b)	+13	+13	–	–
Export	408	394	605	654
Ending stocks a)	791	804	639	458

a) Stocks at producers and in trade.

b) (+) increase in market supplies, (–) decline in market supplies.

Source: CSO, CIFT, MF and IAFE-NRI estimations.

The prices of raw sugar increased respectively from about 230 to 400 USD/t.

From the 2006/07 onwards the EU implements policy reforms on the sugar market. The reforms concern decline of intervention prices for sugar and sugar beet within three years.

The export of non-quota sugar (former quota C) was banned by the WTO. Moreover the European Commission lowered by 13,7% the production quota for the EU-25.

Reflecting the above sugar beet area in Poland was reduced from 286

thousand ha in 2005 to 240 thousand ha in 2006. Assuming average sugar beet yield and sugar yield sugar production in the 2006/07 campaign is forecast at about 1700 thousand tons, i.e. would exceed Polish production (1498 thousand tons) quota by 200 thousand tons.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek zbóż (30) • czerwiec 2006,
2. Rynek rzepaku (29) • czerwiec 2006,
3. Rynek owoców i warzyw (28) • czerwiec 2006,
4. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (30) • wrzesień 2006,
5. Rynek pasz (20) • październik 2006,
6. Rynek mięsa (31) • październik 2006,
7. Rynek drobiu i jaj (30) • październik 2006,
8. Rynek mleka (31) • październik 2006,
9. Rynek ziemniaka (30) • listopad 2006,
10. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (24) • grudzień 2006,
11. Popyt na żywność (7) • grudzień 2006,
12. Rynek cukru (30) • grudzień 2006,
13. Rynek ryb (6) • grudzień 2006,
14. Rynek ziemi rolniczej (9) • grudzień 2006.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2005 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 827-19-60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
